

ΓΛΩΣΣΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Αί δι' ἀστερίσκου σημειούμεναι γλωσσικαὶ σημειώσεις ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ.

ἌΣΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

« Πάρ' ἓνα σβῶλο, Μῆτρο, » σ. 343.

Σ β ῶ λ ο ς, βῶλος ἐκ χόματος.

« Ὁ χερουλάτης ἔφαγε τ' ἄχαρα δαχτυλά μου » σ. 343.

Χερουλάτης, τὸ μέρος τοῦ ἀρότρου, τὸ διὰ τῆς χειρὸς κρατούμενον δι' οὗ ὁ γεωργὸς ἐλαύνει τὸ ἄροτρον.

« Καὶ 'ς τὴν ἀλετροπόδα μου ἐλυώσαν τὰ ἥπατά μου » σ. 343.

Ἄλετροπόδα, τὸ μέρος τοῦ ἀρότρου, ἐφ' οὗ ὁ ἀροτριῶν ἐπιθέτει τὸν πόδα, ὅπως ὠθῆ τοῦτο ἐντὸς τῆς γῆς.

Ἦπατα, κοινοτάτης χρήσεως, σημαίνει ἐν γένει τὰς σωματικὰς δυνάμεις, πάντοτε ἐν χρήσει εἰς τὸν πληθυντικόν.

« . . . ἐσάπησα 'ς τὴ νόπη » σ. 343.

Νόπη, ὑγρασία.

«τί θρωῶς ποῦ γίνεται τί χλαλοή, πατέρα» σ. 343.

Θρωῶς, θόρυβος.

Χλαλοή, ὄχλοβοή.

«Κι' ὁ γέροντας μ' ἀπίδρομο σὰν παλληκάρι τρέχει» σ. 344.

*Απίδρομο, ὅταν ὀπισθοχωρῇ τις ὅπως ὀρμήση ἢ πηδήση ἔλαν.

«Μὲ τὸ σφυρί του ἓνα γουλι τὸ σπᾶ σὲ δυὸ κομμάτια» σ. 344.

*Γουλι καὶ γουῦλος, λίθοι μικροὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον σφαιροειδεῖς. Ὑπάρχει καὶ ἡ λέξις γουλιζω ἰδιαίτερας χρήσεως παρ' ἀλιεῦσιν = καθιστῶ ἀπαλόν, τρυφερὸν τὸν πολύποδα τρίβων αὐτὸν ἐπὶ πλακὸς λείας, ὀμαλῆς.

«Καὶ τὸ σταφνίζει 'ς τὸ κανκί» σ. 344.

Σταφνίζει, τοποθετεῖ μετὰ προσοχῆς.

*Κανκί, τὸ κεντρικὸν μέρος τῆς σφενδόνης ἔνθα τίθεται ὁ βῶλος καὶ τὸ ὁποῖον σχηματίζεται ἀπὸ τὰ κλονιά. Λέγεται δὲ ἡ σφενδὸνη τριάρα-τετράρα-πεντάρα κτλ., ὅταν ἔχη τρία τέσσαρα ἢ πέντε κλονιά κτλ.

«Περίδρομος, κεφάλαια,» σ. 344.

Περίδρομος, ὁ διάβολος· ὄθεν «νὰ σὲ πάρη ὁ περίδρομος» καὶ περίδρομος! ἀντὶ τοῦ σιώπα! καὶ «ἠσύχασε περίδρομε!» φράσις συνήθης ἀπευθυνομένη πρὸς τὰ ἀτακτοῦντα παιδιά.

* Κεφάλα καὶ ὄχι κεφαλαῖα κατὰ τὸ « εἶπεν ὁ γαίδαρος τὸν πετεινὸν κεφάλα ».

« Ἐσύ, θελέσι, στέκεσαι » κτλ. σ. 345.

* Θελέσι, περίεργος λέξις· σημαίνει συνήθως κτῆνος τερατώδες ὡς ἐκ τοῦ ὄγκου του, βαρῦ. Ὅφισ ἐκτάκτου μεγέθους ἢ ἀνθρωπος ἠρακλείου ὄργανισμοῦ ἀλλὰ νοθηροῦ πνεύματος προσαγορεύονται διὰ τῆς λέξεως ταύτης.

« . . . καὶ χάσκει σὰ λουρίτης » σ. 345.

* Λουρίτης, εἶδος ὄφεος ἐκ τῶν μεγαλειτέρων. Ἀβλαβής, λαίμαργός. Καταστρέφει συνήθως τὰ ὠὰ τῶν ὀρνίθων καὶ ὅταν κορεσθῇ χάσκει εἰς τὸν ἥλιον ἐκ τῆς πολυφαγίας.

« Νὰ φθάσον ἓνα δύστυχο, πατέρα, μισολάγι » σ. 345.

Μισολάγι, λαγῶδες μετρίου μεγέθους, νέος ἔτι.

« . . . πήρε τὸν ψυλλιθρῶνα » σ. 345.

Ψυλλιθρῶνα, ψύλλιθρο, πτέρις, ψυλλιθρώνας, μέρος καλυπτόμενον πυκνῶς ὑπὸ τοῦ φυτοῦ τούτου. Καὶ παρ' ἀρχαίοις ψίλις ἀντὶ πτέρις καθ' Ἡσύχιον.

« ἔχούμησαν ἐπάνω μας . . . » σ. 346.

Ἐχούμησαν, ὠρμησαν.

« *Μόχτα, μωρέ, κ' ἐπλάκωσαν . . .* » σ. 346.

Μόχτα, συνήθης ἔκφρασις, ὅταν συνιστᾷ τις πρὸς τινα νὰ ἐπι-
σπεύσῃ. Προφανῶς ἀντὶ τοῦ μόχθησον!

« . . . *Θολός 'ς τὸ πάτημά του* » σ. 346.

Θολός, ἴσον τεταραγμένος.

᾽Σ τὸ πάτημά του, φράσις, σημαίνει εἰς ἣν θέσιν εὐρίσκετο, εἰς
τὸ αὐτὸ πάτημα.

« *Ἄφρᾱτο καταβαίνει* » σ. 346.

Ἄφρᾱτο, κατάλευκον ὡς ὁ ἀφρός.

« *Τοῦ χρόνου τᾶσπλαγνο γενί . . .* » σ. 346.

Γενί, ἢ σιδηρὰ αἰχμὴ τοῦ ἀρότρου· ἴσως ἐκ τοῦ παρ' ἀρχαίοις
γενηῖς καὶ γένυς σημαίνοντα τὴν ἀκωκὴν τοῦ πελέκεως ἢ τῆς ἀξίνης
καὶ αὐτὸν τὸν πέλεκυν ἢ τὴν ἀξίνην.

« *Ἐτύλλωνε τὴν φλέβα του, . . .* » σ. 346.

Ἐτύλλωνε καὶ ὀρθότερον ἐτύλωνε, ἐκ τοῦ τυλόω, σκληρύνω.
Ἐν προκειμένῳ ὑπερεπλήρου τὰς φλέβας ὥστε νὰ καθίστανται σκλη-
ραί. Λέγεται καὶ περὶ ὑπερπλήρους ἀσκοῦ, τυλωμένος, καὶ περὶ τῆς
κοιλίας τῶν ἀνθρώπων ἢ ζώων ὅταν φάγωσιν ὑπερβολικά· « τὴν ἔχει
τυλωμένην », « τὴν ἐτύλωσε ».

« *Τῆς νιότης ὄλον τὸ θυμὸ* » σ. 346.

Θυμός, εἶνε ἐν χρήσει ὄχι μόνον ἐν τῇ σημασίᾳ τῆς ὁργῆς ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀρχικῇ καὶ πρώτῃ σημασίᾳ τῆς ζωῆς, ζωτικῆς δυνάμεως, ἀκμῆς, θώμης. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ σημασίᾳ εὑρηται ἐνταῦθα καὶ εἶνε κοινοτάτης χρήσεως οὐ μόνον δὲ ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ ζώων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ δένδρων ἔτι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς βλαστήσεως.

«Τὰ Σταυρωτὰ καὶ ἡ Ἐλάτη» σ. 347.

Ἵνόματα δύο ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων ὀρέων τῆς Λευκάδος.

«Τὸ ῥέμμα τοῦ Σαρακηνοῦ, τᾶγριο Δημοσάρι» σ. 347.

Ἀπότομοι καὶ ἄγριαι χαράδραι τῆς Λευκάδος διαρρεόμεναι ὑπὸ ὀρητικῶν χειμάρρων. Ὅρα τὸ ἐν τοῖς Μνημοσύνοις ποίημα «Τὸ ξερριζωμένο δέντρο» καὶ τὸν εἰς τοῦτο Πρόλογον τοῦ ποιητοῦ ὅπου ἀναφερεται τὸ Δημοσάρι.

«Κουφή Λαγκάδα καὶ ᾽ς τὴ Νεραΐδα» σ. 347.

Τοποθεσίαι ἐπὶ τῶν ὀρέων τῆς Λευκάδος.

«Ἐτρώγαν ἓνα λιάνωμα . . .» σ. 347.

Λιάνωμα, μικρὸς ἄμνός.

«Κ' ἐξήλεψε χερόβολα κί ἀθεμονιαῖς κί ἀλώνι» σ. 347.

* Χερόβολα, χερόβολο λέγουσι ὄσους στάχυς δύναται νὰ λάβῃ ὁ θεριστὴς καὶ νὰ κόψῃ.

«Γαῦρα παντοῦ καὶ λύσσα!» σ. 347.

Γαῦρα καὶ λύσσα, συνήθης φράσις σημαίνουσα κατάστασιν ἀνυπόφορον· γαῦρα σημαίνει κυριολεκτικῶς καμάρωμα ἐπομένως καὶ ὑπερηφάνειαν ἐπὶ κακοῦ, ἀλαζονείαν. Τοῦτο δὲ σημαίνει ἐν τῇ φράσει, ἥτις εἶνε προφανῶς λείψανον ἐποχῆς καταδυναστεύσεως.

«Πέτεται μὲ τὰ σύνεργα, μὲ τὰ καματερά του» σ. 347.

Πέτεται, ὑπερηφανεύεται.

Τὰ καματερά, οἱ ἀροτῆρες βόες.

«Ἦθελε βόδια κάτασπρα μεγάλα, τραχηλάτα» σ. 348.

Ὁ ποιητὴς ἀπαριθμεῖ τὰς ιδιότητες τὰς συναποτελούσας κατὰ τὴν γνώμην τῶν γεωργῶν τῆς Λευκάδος τὸ ἰδεῶδες τοῦ καλοῦ ἀροτῆρος βόος· περὶ τοῦ κοιλάτα ὑπάρχει καὶ ἡ δημώδης παροιμία

Βόδι κοιλάτο

Κι' ἄλογο σπαθᾶτο

«Τ' ἀλέτρι σύμμετρο, βαρὺ» κτλ. σ. 348.

Ὁ ποιητὴς ἀπαριθμεῖ ὡς ἐπὶ τῶν βοῶν τὰ διάφορα συστατικὰ ἀρίστου ἀρότρου, ἐν οἷς καὶ τὴν πρόληψιν περὶ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν δέον νὰ κόπτονται τὰ ξύλα, ἐξ ὧν κατασκευάζεται. Τὸ ὀνοματολόγιον τῶν διαφόρων μερῶν, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται τὸ ἀροτρον, ἔχει ὡς ἑξῆς κατὰ ἰδιόχειρον τοῦ ποιητοῦ σημείωσιν: Ἀλετροπόδα, γούλα, γενί, κέρος, χερουλάτης, φτερά, ἀσκάλη, σπάθη, κλειδί, ζυγός, ζέβλαις, λουριά, βουκέντρα, τροποτῆρες.

« Ἐδῶθε . . . Σφακισᾶνος » σ. 350.

Σφακισᾶνος ἐκ τοῦ χωρίου Σφακιωτῶν τῆς Λεσκάδος.

« Ἐἴτ' ἔχει τρίχα, εἴτε φτερό » κτλ. σ. 350.

Εἶνε ἡ τιμαριωτικὴ γνωστὴ φράσις *poil ou plume*.

« Γιά νά πομπεύῃ τῶνομα . . . » σ. 351.

Πομπεύω, διακωμωδῶ, καταισχύνω· εἶνε γνωστὴ ἡ παροιμία
« ἔκατσε ἡ πομπὴ στό διάβα καί γελάει τοὺς διαβάταις ».

« Ὅτι ἓνα δάκρυ ἐνότιζε τ' ἀσπράδι τοῦ ματιοῦ του » σ. 351.

Νοτίζω, σημαίνει ὑγραίνω.

« Καὶ μένει πάντα ζωντανὸ ἢ ῥόδι φάγ' ἢ βρίζα » σ. 351.

Δηλαδή εἴτε καλὴν εἴτε κακὴν τροφὴν φάγη. Τὸ ῥόδι, ῥόβι καλούμενον ἐν αἷς τῆς Ἑλλάδος ἐπαρχίαις, εἶνε εἶδος ὄσπριου διδόμενον εἰς τοὺς βόας ὡς τροφή, ὡς τοιοῦτον χρησιμεύει καὶ ἡ βρίζα (*seigle*).

« Αὐτὸ τὸ βόϊδι τὸ μανό, . . . » σ. 351.

Μανός, ἀδρανὴς ὀκνηρός λέγεται περὶ ἀνθρώπων καὶ ζώων, προφανῶς τὸ παρ' ἀρχαίοις μανός = ἀραιός, μαλακός χαῦνος.

« Θὰ σπάσῃ τὸ καρίκι » σ. 351.

Καρίκι, σκληρόν ἐξώφλοιον ἐν γένει, ἐνταῦθα σημαίνει τὸ ἐξω-
τερικὸν πτερόβλημα τοῦ βόμβυκος τοῦ μεταξοσκώληκος.

« Δίγο κρασι κεφαλιακό . . . » σ. 352.

Κρασι κεφαλιακό λέγεται ὁ κυρίως οἶνος, ὁ πρῶτος ἐξα-
γόμενος κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ λάγκερο τὸν κατόπιν ἐξαγόμενον διὰ
προσθήκης ὕδατος ἐν τοῖς στεμφύλοις.

« καὶ παίρω κέρδο, πληρωμή, προσφάγι τὴν πασπάλη » σ. 352.

Πασπάλη = παιπάλη. Πασπάλη λέγεται ἰδίως ἢ κατὰ τὸ ἄλλε-
σμα ἐκτινασσομένη κόνις.

« Καὶ δύο σκιάδες πάραυτα ὠρμήσανε κι' ἄροπάξαν » σ. 353.

Σκιάδες, sbires. Πιθανὸν ἐκ τοῦ σκαιός, διότι οἱ τοιοῦτοι
εἶνε συνήθως βάρβαροι, βάνασοι. Λέγεται ἐν γένει ὑπὸ τοῦ λαοῦ
σκιάδας ὁ βάνασος ἄνθρωπος.

« . . . καὶ λὲς ποῦ ξεθυμαίνει

θωρῶντας τὴν Ἑλλάτη του ἢ πύρη ποῦ τὸν φένει » σ. 355.

Ἡ πύρη, ἢ ἐκ τῆς πυρᾶς θερμότης ἐντεῦθεν λέγεται πύρη καὶ
ἢ ἐκ τοῦ πυρετοῦ φλόγωσις.

Ἑλλάτη. Ὅρος τῆς Λευκάδος.

Λ Σ Μ Α Δ Ε Υ Τ Ε Ρ Ο Ν

« Εφώλιασε καὶ ὁ Φωτεινὸς ἔς τὸν ἐγκρεμὸ τοῦ Κόντρου » σ. 356.

Ὁ ἐγκρεμὸς τοῦ Κόντρου, ἀπότομος κρημνὸς γνωστῆς τοποθεσίας τοῦ ἐν Λευκάδι χωρίου τῶν Σφακιωτῶν.

« ὁ κάτοικας » σ. 356.

Κάτοικας, ὄρνιθῶν. Περίεργος εἶνε ἡ εἰδίκευσις αὕτη τῆς ἐννοίας τῆς λέξεως κατοικία. Παρατηρεῖται παρὰ τῷ λαῷ καὶ ἐν ἄλλαις λέξεσι· οὕτω θαλάμη (ἐκ τοῦ θάλαμος ἀναντιρρήτως) καλεῖται εἰδικῶς ἡ φωλεὰ τοῦ πολύποδος.

« . . . μιὰ δεκαριὰ κυβέρτια » σ. 356.

Κυβέρτια, αἱ κνψέλαι τῶν μελισσῶν.

« Πλατὺς, καθάριος ὄβορός ζωσμένος διπλολίθι » σ. 356.

Ὁ βόρος, αὐλή, διαφέρει ὅμως τῆς κυρίως αὐλῆς, διότι αὕτη εἶνε προωρισμένη διὰ πλύσιμον καὶ ἄλλας ἐργασίας τῆς οἰκίας, ἐνῶ ἡ χρῆσις τοῦ ὄβοροῦ εἶνε ἀγροτικωτέρα, τίθενται ὄρνιθες, κτήνη κτλ.

Διπλολίθι, λιθία διπλή, λιθία δὲ λέγεται τὸ ἐκ λίθων ἀλαξεύτων τοιχίον χωρὶς οἱ λίθοι νὰ εἶνε πρὸς ἀλλήλους προσηρμοσμένοι δι' ἀσβέστου.

«Ὁποῦ ἐπρασίνιζε πυκνὸς ὁ νύλακας» σ. 356.

Νύλακας, θάμνος, ὁ παρ' ἀρχαίοις σμίλαξ, ἐλέγετο καὶ μῖλαξ.

«Τ' ἀγιόκλημα, ἡ μελετινή . . .» σ. 356.

Ἀγιόκλημα, τὸ αἰγόκλημα, πιθανῶς τὸ παρ' ἀρχαίοις περικλώμενον caprifolium.

Μελετινή, τὸ παρ' ἀρχαίοις ἀβρότονον artemisia abrotanum.

«Ἡοθε ἔς τὴν Κόκκινη Ἐκκλησιά . . .» σ. 356.

Κόκκινη Ἐκκλησιά, ἀρχαία μονὴ τῆς Λευκάδος ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν Σκάρων ἢ Κάρων.

«Τὸ ξίμα, τὸ κακὸ σπυρί, τὴ φάγουσα, τὸ λέφα,
 » τὸ μαλαθράκι, τὸ καρφί, τὴ λιόκρισι, τὴ λύσσα.
 » Ἐπὶ τὸ πρόσταγμα του τὰ κουφὰ ἐφεύγανε, ἢ ἀκρίδες
 » ἀπὸ τὰ πρόβατα ὁ χαμός, ἀπὸ τὰ γίδια ὁ ἴσκιος». σ. 357.

* Πίμα, εἶδος ἀσθeneίας τῶν ὀφθαλμῶν.

Κακὸ σπυρί, ὁ κακοήθης ἄνθραξ.

Φάγουσα, φαγέδαινα.

* Λέφα, ἡ αἱματέμεσις.

* Μαλαθράκι, ὕδρωψ.

Καρφί, λέγεται καὶ καρφάκι ἢ παρωνυχίς, ranaris

Λιόκρισι, ἕτερος.

Κουφά, οἱ ποντικοί.

Χαμός, ἀσθένεια ἐπιδημικὴ τῶν προβάτων.

Ἰσκίος, ἐπίσης ἀσθένεια ἐπιδημικὴ τῶν αἰγῶν.

«Νὰ κάθωνται ἀπολείτουργα ἔς τὸ πέτρινο πεζοῦλι»

«Τοῦ Ἄϊ Λιά ἔς τὴν Ἐγκλουβή . . . » σ. 357.

Πεζοῦλι, λιθοκτιστον τοιχίον ἔξωθεν οἰκίας ἢ ἐκκλησίας, χρησιμεῦον καὶ ὡς κάθισμα καὶ ὅπως πεζεύη τις ἐκ τοῦ ἵππου, ἐκ τούτου καὶ πεζοῦλι.

Ἄϊ Λιάς, ἐκκλησίδιον μεμονωμένον ἐπὶ τινος τῶν ὑψηλοτέρων κορυφῶν τῶν ὄρεων τῆς Λευκάδος ἄνωθεν τοῦ χωρίου τῆς Ἐγκλουβῆς.

«Π' οὔτε δὲν εἶχε ἀνάκαρα κρυφὰ ν' ἀνασιενάζη σ. 357.

Ἀνάκαρα, δύναμις. Δὲν ἔχω ἀνάκαρα νὰ σοῦ κρῖνω = δὲν ἔχω δύναμιν νὰ σοῦ ὀμιλήσω.

«Τ' ἀστάλωτο τὸ λούλουδο» σ. 358.

Ἀστάλωτο, μὴ σταλωμένον, τρυφερόν.

«Τῶδειξε ἐκεῖ παρήμερα τὴ Σάλτενη, τὸν Κόροφο» σ. 358.

Σάλτενη, τὸ ἀκρωτήριο τοῦ Ἀκτίου.

Κόρφος. Ὁ Ἀμβρακικὸς κόλπος ὀνομάζεται ἀπλῶς ὁ Κόρφος ὑπὸ τῶν κατοικούντων εἰς τὰ παράλια καὶ τὰς νήσους τῆς δυτικῆς Ἑλλάδος καὶ Ἡπείρου.

«καὶ τοῦπε πῶς ἐσμίξανε καὶ πῶς κριαρωθῆκαν» σ. 358.

Κριαρωθῆκαν, λέγεται ὅταν δύο παλαιόντες κριοὶ συμπλέκωσι τὰ κέρατα αὐτῶν.

«᾽ς τοῦ Καλαβροῦ τὰ πλάγια,
᾽ς τὴν λαγκαδιὰ τῆς Μέλισσας, ᾽ς τὰς Σπαθαριαῖς ᾽ς τὸν Κάπρο» σ. 360.

Τοποθεσίαι διάφοροι τῆς Λευκάδος.

«χίλιων λογιῶν συγύρια
» ἀρηλόγος, πινακωτὴ καὶ πλάστης καὶ δρυμόνι,
» ἡ ἀνέμη μὲ τὰ γνέματα, τὸ τυλιγάδι, ἡ δροῦγα,
» ὁ οἶκος μὲ τὰ μάλλινα τὰ παρδαλὰ διπλάρια» σ. 360.

Συγύρια, διάφορα ἀντικείμενα οἰκιακῆς χρήσεως.

Ἀρηλόγος, τὸ ἀραιὸν κόσκινον δι' οὗ καθαρίζεται ὁ σῖτος ὅπως πίπτωσι τὰ περιττά.

Πινακωτὴ, λέγεται ἡ σανὶς ἐφ' ἧς τίθενται οἱ ἄρτοι ἅμα πλασθῶσιν ἐκ τῆς ζύμης καὶ ἐφ' ἧς μεταφέρονται εἰς τὸν κλίβανον.

Πλάστης, κυλινδρική ῥάβδος ἐκ ξύλου δι' ἧς πλάττονται τὰ φύλλα τῶν πλακούντων.

Δρυμόνι, κόσκινον ἔχον ὅπας διαφόρους τῶν τοῦ ἀρηλόγου. Δι' αὐτοῦ κοσκινίζεται ἡ σταφίς καὶ τὰ διάφορα ὄσπρια.

Ἀνέμη, λέγεται τὸ ἐργαλεῖον ἐφ' οὗ τίθενται τὰ νήματα (γνέ-

ματα) καὶ ὅπερ τεθειμένον ἐπὶ ἄξονος στρέφεται ὅπως ἐκτυλισσομένου τοῦ νήματος τυλίσσηται εἰς τολύπην (κουβάρι).

Τὸ τυλιγάδι, τὸ ἐργαλεῖον περὶ ὃ τυλίσσονται τὰ νήματα ἐκ τῆς ἀτράκτου ἐκτυλισσόμενα.

* Ἡ δροῦγα, εἶδος ἡλακᾶτης δι' ἧς γνέθονται τὰ ἔρια τῶν προβάτων.

Ὁ οἶκος, λέγεται ὁ σωρὸς τῶν μαλλίνων σκεπασμάτων τῆς οἰκίας, ἅτινα συνήθως παρὰ τοῖς χωρικοῖς ἐπισωρεύονται πάντα ὁμοῦ διπλωμένα εἰς τινὰ γωνίαν τῆς οἰκίας.

Διπλάρια, μάλλινα σκεπάσματα.

Κρεμάθρα, σανὶς ἀνηρημένη ἐκ τῶν δύο ἄκρων ἀπὸ δοκοῦ τῆς στέγης ἐπὶ τῆς ὁποίας τοποθετοῦνται καὶ φυλάσσονται διάφορα ἀντικείμενα.

Ἀλατολόγος, δοχεῖον τοῦ ἄλατος συνήθως ξύλινον ἀνηρημένον εἰς τὸν τοῖχον.

Λιναροσκουλιῖδες, τολύπαι ἐκ λίνου.

* Καρπολόγος, ἐργαλεῖον γεωργικὸν δι' οὗ σωρεύεται ὁ ἐπὶ τῆς ἄλωνος χωρισθεὶς ἀπὸ τῶν ἀχύρων σῖτος. Ἡ ἐργασία δὲ διὰ τὸν χωρισμὸν τοῦτον λέγεται λιχνίζω, γίνεται δὲ διὰ σαρωμάτων κατασκευαζομένων ἐπὶ τούτῳ ἐκ τινος εἶδους ἀκάνθης ὀνομαζομένης χάλι πληθ. χάλια. Μεταφορικῶς λιχνίζω λέγεται ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ὅταν σφοδρὸς ἄνεμος πνέων ἐπ' αὐτῆς ἀποσπᾷ ψεκᾶδας ἀφροῦ ἢ θανάδας ὕδατος. Λιχνίζει καὶ τὸ ἄλευρον ὅταν σειόμενον ἐν τῷ κοσκίνῳ μετεωρίζεται.

Δικριάνια, δίκρανα.

Ἀντιῤῥάβδια, λέγονται μακροὶ ῥάβδοι ἀλλὰ μικρότεροι τῶν συνήθων (λούρων) δι' ὧν καταρρίπτουσι (τινάζουσι) τὸν ἐλαιοκαρπὸν ἐκ τῶν δένδρων.

Κουλούφια, μεγάλοι σάκκοι ἐντὸς τῶν ὁποίων οἱ χωρικοὶ ἀποταμιεύουσι τὸν σῖτον.

Γέννημα, ὁ σῖτος.

«Κ' ἐπάνω 'ς τὰ καταχυτὰ . . . » σ. 361.

Καταχυτὰ, τὸ ὑπόστεγον. Αἱ σανίδες τῆς στέγης ἐφ' ὧν τοποθετοῦνται αἱ κέραμοι.

«Ἡ ὤμορφ' ἢ Θεοδοῦλά του, . . . » σ. 361.

Θωδοῦλα, ὑποκοριστικὸν τοῦ Θεοδώρα.

«Ἀδτὴ τοῦ Κόνιτρου ἢ ἀμάλαγη περήφανη παιδοῦλα» σ. 361.

Ἄμάλαγη, ἄθικτος, παρθένος.

«Μὲ τὸ τραγοῦδι διάζεται . . . » σ. 361:

Διάζομαι, ἀπλόνω τὸ στημόνι, ἦτοι τὸν στήμονα ἐτοιμάζων αὐτὸν διὰ τὸν ἴστον (ἀργαλειὸς καὶ ἐργαλειός).

« . . . μὲ τοῦ Φρηᾶ τὸ κρύο.

Τὸ κρύο ταῦρετό νερό . . . » σ. 361.

Φρηᾶ, θέσις ἐν τῷ χωρίῳ Σφακιωτῶν τῆς Λευκάδος ἔνθα φρέαρ ἀρίστου καὶ ψυχροτάτου ὕδατος ἀπὸ τοῦ ὁποίου ὑδρεύεται σχεδὸν ὀλόκληρον τὸ χωρίον.

«Παντοῦ 'ς τὸ στειρολόγημα, . . . » σ. 361.

Στειρολόγημα, ἢ ἐργασία δι' ἧς ἀποκόπτονται ἐκ τῶν κλη-

μάτων τῶν ἀμπέλων πολλοὶ βλαστοί, ὅπως ὑπάρξωσιν γονιμώτερα καὶ μὴ ἐξασθενήσωσιν.

« - 'Ρίξ' ἓνα ξύλο 'ς τὴ φωτιά νὰ πέσουν δέκα θράκια
νὰ πυρωθοῦν τὰ πόδια μου κ' ἐξύλιασαν, Θωδοῦλα » σ. 361.

Θράκια, ἄνθρακες.

Ἐξύλιασαν, ἐκ τοῦ ψύχους κατέστησαν ἄκαμπτα ὡς ξύλον, συνηθεστάτης χρήσεως ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ.

« Καλοκαιρία τῆς Παπαντῆς, μαρτιάτικος χειμῶνας » σ. 362.

Παροιμία τοῦ λαοῦ σημαίνουσα, ὅτι συνήθως ὅταν εἶνε καλὸς καιρὸς κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Ὑπαπαντῆς ὁ χειμὼν εἶνε βαρὺς κατὰ τὸν Μάρτιον.

« Ἄλαιρο, Χαραδιάτικα, Εὔγερο, Μαρανοχῶρι,
Κοντάραινα, Βουρνικά, Σύβρο, Νιοχῶρι » σ. 362.

Χωρία τῆς Λευκάδος. Πάντα σχεδὸν τὰ χωρία καὶ αἱ τοποθεσίαι τῆς Λευκάδος φέρουσιν ὀνόματα ἑλληνικώτατα, ἀναφέρεται δὲ ὅτι τοῦτο ἐπέσυρε τὸν θαυμασμὸν τοῦ ἀειμνήστου Κοραῆ περιουδύσαντος ἄλλοτε τὴν νῆσον.

« Γέρι, Δαισήμου, Σύβοτα, Δειρόπυργος, Λαγηνάκι » σ. 362.

Τοποθεσίαι τῆς Λευκάδος.

« Ἀλεχτῶρι » σ. 362.

Ὡσαύτως τοποθεσία τῆς Λευκάδος.

« Μᾶς πήρανε ξελάκου » σ. 362.

Κατεδίωξαν κατὰ πόδας.

Πίσω εἶν ἢ μέραις τῆς γρηᾶς » σ. 362.

Ἡ μέραις τῆς γρηᾶς, αἱ τρεῖς τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ Μαρτίου, καθ' ἃς ἐνίοτε ἐπανερχεται αἰρνίδιος καὶ δριμύς ὁ χειμῶν. Λέγονται δ' οὕτω, διότι καθ' ἃ παρὰ τῷ λαῷ θρυλεῖται γραῖά τις ἀπέθανεν ἐκ τοῦ ψύχους κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας, πιστεύουσα ἐκ τῆς ἐπελθούσης κατὰ τὸν Μάρτιον καλοκαιρίας, ὅτι ὁ χειμῶν εἶχε παρέλθει καὶ σπαταλήσασα τὰ πρὸς θέρμανσιν ξύλα. Περὶ τοῦ Μαρτίου ὑπάρχει καὶ ἡ παροιμία « Μάρτης γδάρτης κακὸς παλουκοκάφτης ».

« . . . τὴν πάντρεμες ὁ ἴδιος
τὸ βράδυ τὴν παραμονή, . . . » σ. 362.

Ἔθμιον τελούμενον κατὰ τὴν Παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων ἐκ τῶν πολλῶν λειψάνων τῆς ἀρχαίας θρησκείας καὶ τῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις σπονδῶν.

« Τί ξυλοχάλαση εἶν' αὐτή! Ἄν ταῦρηκ' ἢ Τρωάδα » σ. 363.

Ευλοχάλαση, δεινὴ τρικυμία.

Τρωάδα, περιεργωτάτη λέξις κοινοτάτης χρήσεως σημαίνει ἐν γένει μεγάλην καταστροφὴν ἀλλὰ εἰδικώτερον καὶ συνηθέστερον γίνεται χρῆσις αὐτῆς πρὸς χαρακτηρισμὸν μεγάλης τρικυμίας.

« Καταίβασε τὰ λάχανα, Θωδοῦλα, μὴ μοριάσουν » σ. 363.

Λάχανα, τὰ χόρτα ἐν γένει καὶ ἰδίως τὰ ἄγρια.

Μὴ μοριάσουν, μὴ ἐνῶ βράζουσι μείνωσι μὲ ὀλίγον ὕδωρ, ὅτε δὲν εἶνε τόσον καλὰ διὰ τὸ φαγητόν.

«Καὶ φέρε λίγο ἀνάλατο . . . » σ. 363.

Ἀνάλατο, λέγεται τὸ ἐσωτερικὸν λίπος τοῦ χοίρου ὅπερ διατηρεῖται χωρὶς νὰ ἀλατισθῇ· χρησιμοποιεῖται καὶ ὡς ἀλοιφή διὰ τὰς πληγὰς.

« . . . Μ αὐτὸ τὸ ἀγριοκαῖρι
ἐθύμωσε τὸ χέρι μου καὶ νοιώθω ὅτι μὲ σφάζει . . . » σ. 363.

Ἐθύμωσε, λέγεται ἐπὶ πληγῶν ὑπὸ τὴν σημασίαν ὅτι ἐφλόγισθη.

Μὲ σφάζει, αἰσθάνομαι πόνον ὀξὺν καὶ διαπεραστικόν.

«Χαρὰ ὅς ἐκεῖνον, ποῦξερε ποῦ παραδέρνει ὁ Μῆτρος» σ. 363.

Παραδέρνει, παραδέρνω τρέχω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.

«Σπροῶξέ το πάρα μέσα,
Θωδοῦλα, μὲ τὸ μίλι μου» σ. 364.

Μίλι, τὸ σιδηροῦν ἐργαλεῖον δι' οὗ καταμετρεῖται τὸ βάθος τῶν πληγῶν, ἢ ἀρχαία μήλη.

«Καλλίτερον ἀπ' ἀρομὸ ὅς ἀρομὸ νὰ μ' ἤθελαν συντριβῆ» σ. 364.

Ἄρομος, ἄρθρωσις.

« . . . τὸ φράγκικο θρασῆμι . . . » σ. 364.

Θρασημι, θρασύδειλος.

« . . . βαρεία ώσάν τὸ Μέγα. Ὀρος » σ. 364.

Μέγα Ὀρος, ὀνομασία ὄρους τῆς Λευκάδος.

« . . . ἂν μέμφωμαι τὸν ἥλιο » σ. 365.

Μέμφωμαι, κατηγορῶ· ἐν χρήσει καὶ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ τεκμαίρομαι, ὑποθέτω.

« Βλέπεις, Θεοδοῦλα, δὲν μπορῶ μ' ὄση κ' ἂν ἔχω ζώρη » σ. 365.

Ζώρη δύναμις.

« Αὐταῖς ταῖς δυὸ βροχίδες σου μὲ μᾶς νὰ χερακώσω » σ. 365.

Βροχίδες, βοστρύχους.

Χερακώσω, νὰ συγκρατήσω ἐντὸς τῆς χειρός.

« Στοχάσου τί παράλλαμμα ποῦ θάγνα, . . . » σ. 366.

Παράλλαμμα, ἔκτρομα, προφανῶς ἀντὶ παράλαγμα.

« Σίγα, Θεοδοῦλα, μιὰ στιγμή ν' ἀκουρμαστῶ τὴ σκύλα » σ. 366.

Ν' ἀκουρμαστῶ, ἀκουρμαίνομαι=ἀκούω μετὰ προσοχῆς.

« Θὰ τᾶκλεισε ἄσφαλτα ἢ χιονιὰ μέσα ᾽ς τὸ μοναστήρι
τ' Ἀϊ Νικόλα ᾽ς τὴν Ἑρά . . . » σ. 366.

Τὸ μοναστήρι τ' αἶ Νικόλα ᾿ς τὴν Ἡρά, εἶνε μονὴ ἐν Λευκάδι, ἐπὶ τοῦ ἔναντι τῆς Κεφάλληνίας ἀκρωτηρίου Λευκάτα λέγεται κοινῶς κάβος τῆς Ἡρᾶς καὶ πήδημα τῆς Σαυφούς, διότι ἀπὸ τοῦ βράχου τοῦ ἀκρωτηρίου τούτου κατὰ τὰ θρυλούμενα ἐκορημίνισθη ἡ Σαυφώ.

« . . . γὰ ν' ἀρπάξῃ

διπλό, τριπλό τὸ γήμορο . . . » σ. 367.

Γήμορο = γεώμορον, τὸ ὑπὸ τοῦ γεωμόρου ἢ μορτίτου καλλιεργητοῦ καταβαλλόμενον μέρος ἐκ τῶν καρπῶν τοῦ κτήματος πρὸς τὸν ἰδιοκτήτην αὐτοῦ.

« Ποιὸς ξέρει τί μοῦ μέλλεται, τί μέλλεται τοῦ Μήτρον; » σ. 367.

Τί μοῦ μέλλεται, φράσις σημαίνουσα ποῖον ἔσεται τὸ μέλλον μου, ἢ τύχη μου.

« Τὸ Φίλη, πῶχει βιὸ πολὺ καὶ γράμματα καὶ γνώση; » σ. 367.

Τὸ βιό, ἢ περιουσία, ὁ πλοῦτος.

« Ἡ σκύλα τρώει τὰ σίδερα . . . » σ. 368.

Τρώει τὰ σίδερα, φράσις = μαίνεται, εἶνε φοβερὰ ἔξαγριωμένα, φοβερὰ ἀνήσυχος. Ἡ φράσις εἶνε κοινοτάτης χρήσεως.

« Τοῦ Φλώρον τ' ἀγριόπαιδο, τὸ βραχοκαταλύτη » σ. 369.

*Βραχοκαταλύτης, καὶ πετροκαταλύτης, ἄνθρωπος ἀκαταδάμαστος καταβάλλον πᾶν πρόσκομμα καταλύων βράχους καὶ πέτρας.

« Ποῦ μ' ἔνα γρόθο ἐσκότωσε τριέτικο δαμάλι » σ. 369.

Δαμάλι, λέγεται συνήθως οὐχὶ ἡ δάμαλις, δηλαδή ἡ νέα βοῦς. κατὰ τὴν παρ' ἀρχαίοις σημασίαν, ἀλλ' ὁ νεαρός βοῦς.

« Γιατ' εἶχε ἀψὺν τὸν κάματο . . . » σ. 369.

Ἄψυς=ὄξυς ἐκ τοῦ ἄπτομαι προφανῶς, πέρνω φωτιά· λέγεται περὶ βοῶν, ὅτι ἔχουν ἀψὺν τὸν κάματο, ὅταν δὲν θέλουν νὰ νὰ ἡμερέψωσι καὶ νὰ ὑποκύψωσιν εἰς τὴν διὰ ἀρότρου ἐργασίαν.

Κάματος, λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀροτριᾶν ἐξ οὗ καὶ καματέρω ὁ ἀροτήρ βοῦς.

« Καὶ πιάστηκε ἀπ' τὸ μάνδαλο » σ. 369.

Μάνδαλο, εἶδος κλειθροῦ ἀρχαϊκοῦ ἐξ οὗ καὶ τὸ ῥῆμα μανδάλωνω=κλείω. Εἶνε γνωστὸν τὸ δημῶδες ἀίνιγμα « κλειδόνω μανδάλωνω καὶ τὸν κλέφτη βρίζω μέσα » ὅπερ λέγεται περὶ τοῦ ἡλίου, ὡς πανταχοῦ εἰσδύοντος.

« Κ' ἡ Λάμια ἡ Περατιανή, ποῦχε σκληρὸ τὸ δόντι » σ. 371.

Λάμια, ὄνομα διδόμενον συχνάκις εἰς τοὺς κύνας καὶ τὰς φορβάδας. Οὕτω ὀνομάζεται ὄρος τῆς Ἀκαρνανίας ἀπέναντι τῆς Λευκάδος.

Περατιανή, δηλαδή ἐκ τοῦ χωρίου τῆς Περατιᾶς τοῦ ἀπέναντι τῆς Λευκάδος ἐν Ἀκαρνανίᾳ κειμένου. Φημίζονται οἱ ἐκ τοῦ χωρίου τούτου φύλακες κύνες.

« . . . καὶ πρὶν δεχτῆ τῆ σφήνα

Ἐποῦ τῆς πρόσφερε ἡ κυρὰ ἀπὸ ψωμὶ καθάριον » σ. 371.

Σφήνα=σφήν, τεμάχιον ἄρτου.

Καθάριο, λέγεται ὁ ἄρτος ὁ ἐκ σίτου μόνον, ἐνῶ σμιγὸ λέγεται ὁ ἀναμιξὶς ἐκ κριθῆς καὶ σίτου ἄρτος.

« . . . καὶ ξελαγανιασμένη
πετιέτ' εὐθύς 'ς τὸν ὄβωρό . . . » σ. 371.

Ξελαγανιασμένη, ἔκπνοος.

«Κ' ἐπλάγιασε πρώτη φορὰ χωρὶς νὰ βασιλέφουν
τὰ μάτια της τὰ φωτεινὰ . . . » σ. 372.

Βασιλέφουν, λέγεται περὶ τοῦ ἡλίου, βασιλεύει ὁ ἥλιος ἦτοι δύει ὁ ἥλιος, κοινοτάτης ὅμως χρήσεως καὶ ἐπὶ ὀφθαλμῶν, ἦταν ἀρχίζωσι νὰ κλείωνται ἐκ τοῦ ὕπνου.

«Τὴ μαύρη τὴν ἐλόχευε σκληρὰ μὲ τὸν ὄστρού της» σ. 373.

Λοχεύω, προφανῶς ἀντὶ λογγεύω ἰδίᾳ ἐν χρήσει ἐπὶ κεντήματος μελίσης.

Ὁ σκρός, τὸ κέντρον τῶν μελισσῶν.

«Νὰ φρυμάζουν τὴν κυρά του» σ. 374.

«Νὰ ρεκάζουν λυσσασμένα» σ. 374.

Φρυμάζω καὶ ρεκάζω, ἀμφοτέρω ἐν χρήσει πρὸς χαρακτηρισμὸν φωνῆς τῶν ζώων μὴ συνήθους λ. χ. ἔξ ἐρεθισμοῦ, πόνου ὀργῆς κτλ.

ἌΣΜΑ ΤΡΙΤΟΝ

«Καὶ γὰ τοῦ βόσκη τὰ πλευρὰ ἢ κίσσα, ἢ καλιακοῦδα» σ. 377.

Καλιακοῦδα, κορώνη. Καὶ ἡ κίσσα καὶ ἡ κορώνη συνηθίζουσι γὰ ἐπικιάθηνται τῆς ῥάχεως τῶν γεγηρακότων ἵππων, ὅπως τρώγωσι τὰ ἐπ' αὐτῶν διάφορα ἔντομα.

«καὶ γὰρ τὸ πλατόνι» σ. 377.

Πλατόνι, εἶδος δορκάδος μὲ πλατέα κέρατα· ἴσως τὸ platyceros τοῦ Πλινίου καὶ ἡ εὐρύκερος τοῦ Ἀπιανοῦ.

«Τὸ Λοῦρο, τ' Ἀσπροπόταμο κορύτο, νεροκράτη» σ. 378.

Λοῦρος, ὁ γνωστός ποταμισκὸς τῆς Ἡπείρου ὁ ἐκβάλλων εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον.

Ἀσπροπόταμο, ὁ τὴν Αἰτωλίαν καὶ Ἀκαρνανίαν διαρρέων Ἀχελῷος.

Κορύτος, σκάφη ἐκ κορμοῦ δένδρου ἐσακαμμένου χρησιμεύουσα πρὸς ποτισμὸν τῶν ζώων.

Νεροκράτης, δεξαμενὴ.

«Νὰ ἀναχαράζη βάρυπνο, γὰ τὸ τρυποῦν οἱ ζῆθοι» σ. 378.

Ζῆθος, παράσιτον ἔντομον ἐμφωλεῦον ὑπὸ τὸ δέρμα τῶν βοῶν καὶ τῶν αἰγῶν.

«καὶ νὰ περνᾷ ᾽ς τὸν κάματο τοῦ λιναριοῦ τὰ πάθη;» σ. 378.

Τοῦ λιναριοῦ τὰ πάθη, συνήθης ἔκφρασις σημαίνουσα πολλὰς καὶ ποικίλας δοκιμασίας ἐκ τοῦ ὅτι τὸ λῖνον εἰς πολλὰ καὶ ποικίλα ὑποβάλλεται μέχρις οὗ γίνῃ κλωστή.

« . . . καὶ νὰ παραμονεύῃ » σ. 378.

Παραμονεύω, παραφυλάττω κρυπτόμενος.

«Ὡς τὴν κορφή τοῦ Σύκαιρου» σ. 378.

Κορυφή ὄρους τῆς Λευκάδος.

«Πιέ, Φλώρο, ἀκόμα μιὰ φορὰ. Μ' αὐτὸ τὸ κεροπάτι» σ. 379.

Κεροπάτι, εἶδος οἴνου. Κεροπάτι λέγεται ὁ οἶνος ὅταν ἔλκεται ἅμα πιεσθῶσιν αἱ σταφυλαὶ καὶ δὲν ἀφίνεται νὰ ὑποστῇ τὴν ζύμωσιν μετὰ τῶν σταφυλῶν.

«— Ἡ Κεχριναιὶς κ' ἡ Δάφνη·

Ἔχει πατέρα πατρὶνὸ καὶ μάνα μαυροδάφνη» σ. 379.

Κεχριναιὶς καὶ Δάφνη, τοποθεσίαι σταφυλοφόροι τῆς νήσου Λευκάδος.

Πατρὶνὸ καὶ μαυροδάφνη, εἶδη σταφυλῶν.

«Ἐν τὸ γάμο της ν' ἀνοίξωμε τὸ μυστικὸ μου ἀνᾶμα» σ. 379.

Ἀνᾶμα, (ἀντὶ αἶμα), λέγεται ὁ οἶνος ὁ χρησιμεύων πρὸς τέλεσιν τῆς θείας εὐχαριστίας.

«Τῷ ἀμπέλια, ποῦ μελέτησες, . . . » σ. 379.

Μελέτησες, ἀνέφερες· ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ συνηθέστατον.

«Καὶ τὸ λαχίδι ἔς τοῦ Ζαχιά . . . » σ. 380.

Λαχίδι, μικρὸν τμήμα χωραφίου.

Ζαχιά ὡς καὶ τὸ Καλή καὶ Σπαθᾶρι εἶνε τοποθεσίαι τῆς νήσου Λευκάδος.

« . . . καὶ ὅ,τι ἄλλο ὡς τότε μάσω » σ. 380.

Μάσω, μαζεύω.

« . . . Σπορὰ μὲ σναπίδι

καὶ μὲ σκαθάρι κλήματα, κί^ο ἀνθρώποι ποῦ δουλεύουν » σ. 381.

Σιναπίδι, λέγεται ἡ λεπτή βροχὴ τῆς ἀνοίξεως, ἥτις, ἐμφανιζομένου πάλιν τοῦ ἡλίου καὶ θερμαίνοντος τὰ σπαρτὰ προκαλεῖ ἀσθένειαν καταστρεπτικὴν τοῦ στάχους — πιθανῶς ἡ λεγομένη ἡλιάσις τῶν σπαρτῶν — ἐν χρήσει καὶ τὸ ῥῆμα, οὕτω λέγεται εἰσιναπίδιασαν τὰ σπαρτά.

Σκαθάρι, ὁ ἀνθραξ· ἡ γνωστὴ τῆς ἀμπέλου νόσος.

« . . . ποτὲ δὲν προστελεύουν . . . » σ. 381.

Προστελεύω, προκόπτω.

«Καὶ μ' ἔφερες καὶ μ' ὄρκισες εἰς τὴ Φανερωμένη» σ. 381.

Φανερωμένη, ἡ ἐν Λευκάδι Μονὴ τῆς Πεφανερωμένης ἀπολαύουσα ἰδιαζόντος σεβασμοῦ.

«Κ' ἔμεινε τώρα κούρβουλο; . . . » σ. 383.

Κούρβουλο, ταῦτὸν τῶ κούτζουρο, ἰδίᾳ κούρβουλο λέγεται ὁ ἀποξηρανθεὶς καὶ μὴ βλαστήσας κορμὸς τῆς ἀμπέλου.

« . . . ἄς εἶν' ξενεωμένος » σ. 384.

Ξενεωμένος, ἔξασθενισμένος.

« . . . Κρέμεται 'ς ἓνα γνέμα » σ. 385.

Γνέμα, κλωστή.

« . . . , κ' ἐγὼ δὲ θέλ' ὁ ξένος
νὰ μοῦ χτυπιᾶ τὰ βύσαλα . . . » σ. 385.

*Βύσαλο, κέραμος, ἀλλ' εἰδικώτερον μικρὸν τεμάχιον κεράμου· «θὰ σοῦ χτυπήσουν τὰ βύσαλα» φράσις σημαίνουσα θὰ σὲ μυκτηρίσωσι. Ἡ ἔννοια αὕτη προέκυψε ἔξ ἀρχαίας ἄλλοτε ὑπαρχούσης συνηθείας διὰ τοῦ τρόπου τούτου νὰ ἐκτίθενται εἰς χλευασμὸν οἱ νυμφευθέντες γυναῖκα, ἧτις δὲν εὐρέθη παρθένος. Συνήθης εἶνε καὶ ἡ κατάρα «Νὰ μὴ σοῦ μείνη βύσαλο».

«Ὅτι τοῦ τάξει φανερὰ κ' ὁ Μοίραρχος βοήθεια» σ. 385.

Μοίραρχος, δηλαδὴ ὁ Μοίραρχος τοῦ Ἑνεϊκοῦ στόλου. Ὅρα περὶ τούτου τὴν ἐν ἀρχῇ πραγματείαν τοῦ Χόφφ ὡς ἐπίσης καὶ περὶ τοῦ ἀνωτέρου μνημονευθέντος Νικηφόρου.

« . . . καὶ μ' ἓναν Ἀρναούτη » σ. 385.

Ἀρναούτης, Ἀλβανός.

«—Δὲν τοῦ πουλῶ, γοράζω» σ. 386.

Φράσις σημαίνουσα δὲν μοῦ πέρνει λόγους, ἀλλὰ τοῦ πέρνω ἐγώ.

«Ὅτ' ὄσοι 'ς τὴν Ἐπισκοπὴν βρίσκονται ἀποκλεισμένοι» σ. 386

Ἐπισκοπή, λόφος τοῦ χωρίου τῶν Σφρακιωτῶν ἐπὶ τοῦ ὁποίου οἱ Φράγκοι εἶχον ἀνεγείρη φρούριον.

« . . . νὰ βλέπουν 'ς ἓνα ζάροκο» σ. 386.

Ζάροκος, περιπεφραγμένον μέρος ἐν ᾧ κλείονται τὰ ἐρίφια.

« . . . καὶ μ' ὄλη μου τὴ ζώρη» σ. 387.

Ζώρη δύναμις.

«Καὶ πές τους τόσοι ποῦμαστε μὲ τρόχαλους καὶ βώλους» σ. 388.

Τρόχαλος, λίθος, χάλιξ στρογγύλος καὶ λεῖος.

«Γλυκὰ 'ς τὰ βλέφαρά μου
νοιώθω τὸ χέρι τοῦ τυφλοῦ . . . » σ. 389.

Τυφλός, ὁ ὕπνος.

Νοιώθω τὸ χέρι τοῦ τυφλοῦ, συνήθης φράσις σημαίνουσα νυστάζω.

«Νὰ πέσω 'ς τὸ Βαθύλακο μαζί του μακροβοῦτι» σ. 389.

Βαθύλακος, τοποθεσία τῆς Λευκάδος.

Μακροβοῦτι, λέγεται ὅταν βυθίζεται τις ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ κολυμβᾷ ἐπὶ τι διάστημα ὑποβρύχιος.

« . . . ἢ ῥάχαις ἐποντιάσαν» σ. 390.

Ἐποντιάσαν, ἐβράχησαν ὑπερβολικά.